

פרשת קרח תשע"ד

הרב ארי דוד קאהן
Israel Center
<http://arikahn.blogspot.com>

Rabbi Ari Kahn
Adk1010@gmail.com
<http://Rabbiarikahn.com>

1. במדבר פרק טו, א-ה

(א) וידבר ה' אל-משה לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל-ארץ מושבותיכם אשר אני נתן לכם: (ג) ועשיתם אשה לה' עלה או-זבח לפלא-נדר או בנדבה או במעדיכם לעשות ריח ניחח לה' מן-הבקר או מן-הצאן: (ד) והקריב המקריב קרבנו לה' מנחה סלת עשורן בלול ברבעית ההין שמן: (ה) ויין לנסף רביעית ההין תעשה על-העלה או לזבח לכבש האחד:

2. רש"י במדבר פרק טו פסוק ב
(ב) כי תבאו - בשר להם שיכנסו לארץ:

3. במדבר פרק טו, כד-כו

(כד) והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל-העדה פר בן-בקר אחד לעלה לריח ניחח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר-עזים אחד לחטת: (כה) וכפר הכהן על-כל-עדת בני ישראל ונסלח להם כי-שגגה הוא והם הביאו את-קרבנם אשה לה' וחטאתם לפגי ה' על-שגגתם: (כו) ונסלח לכל-עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל-העם בשגגה: ו

4. רמב"ן במדבר פרק טו פסוק ב

(ב) כי תבאו אל ארץ מושבותיכם - אחר שהבטיח את הבנים שיבאו אל הארץ, השלים להם תורת הקרבנות שיקריבו נסכים בבואם לארץ. ואולי היה זה עתה, לנחמם ולהבטיחם, כי היו נושאים לאמר, מי יודע מה יהיה לאורך ימים לסוף ארבעים שנה, ואם יחטאו גם הבנים, ולכן ראה הקדוש ברוך הוא לנחמם, כי בצוותו אותם במצות הארץ הבטיחם שגלוי לפניו שיבאו ויירשו אותה: והנה צוה בנסכים בארץ בעשותם עולות וזבחים, כי במדבר לא נתחייבו בנסכים לבד בתמיד שנאמר בו (שמות כט מ) ונסך רביעית ההין יין לכבש האחד, כי שם נאמר (שם פסוק מב) פתח אהל מועד לפני ה' אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם, וכן הנשיאים בחנוכה שלהם לא הביאו נסכים. ורבותינו נחלקו בזה, מהם שאמרו בספרי (שלח קז), בא הכתוב ללמדך שלא נתחייבו בנסכים אלא מביאתם לארץ ואילך וכו', ומהם שאמרו שלא נתחייב היחיד בנסכים אלא מביאתם לארץ ואילך:

5. במדבר פרק יג,

(כ) ומה הארץ השמנה הוא אם-רזה היש-בה עץ אם-אין והתחזקתם וילקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים: (כג) ויבאו עד-נחל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישארו במוט בשנים ומן הרמנים ומן-התאנים: (כד) למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר-כרתו משם בני ישראל: (כה) וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום: (כו) וילכו ויבאו אל-משה ואל-אהרן ואל-כל-עדת בני-ישראל אל-מדבר פארן קדשה וישבו אתם דבר ואת-כל-העדה ויראום את-פרי הארץ:

6. בראשית פרק מט, י-יב

(י) לֹא-יִסּוּר שִׁבֵט מִיְהוּדָה וּמַחֲקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי-יָבֵא שִׁילָה שִׁילּוֹ וְלוֹ יִקְהֶת עַמִּים:
(יא) אֲסָרִי לִגְפֹן עִירָה עִירוֹ וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו כִּבְס בֵּינָן לְבִשׁוֹ וּבָדָם-עַנְבִּים סוֹתָה
סוֹתוֹ: (יב) חֲכָלִילִי עֵינַיִם מִיַּיִן וּלְבָן-שָׁנַיִם מִחֶלֶב: פ

7. במדבר פרק יא, ד-ו

(ד) וְהָאֲסֹפֹסֶף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּ תְּאַוּהוּ וַיָּשִׁבוּ וַיִּבְכוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי
יֵאָכְלֵנוּ בְּשָׂר: (ה) זָכַרְנוּ אֶת-הַדָּגָה אֲשֶׁר-נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם אֶת הַקְּשָׁאִים וְאֶת
הָאֲבִטְחִים וְאֶת-הַחֲצִיר וְאֶת-הַבְּצָלִים וְאֶת-הַשּׁוּמִיִּם: (ו) וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יְבֹשָׁה אֵין כָּל
בְּלִתֵּי אֶל-הַמֶּן עֵינֵינוּ:

8. תרגום אונקלוס במדבר פרשת בהעלותך פרק יא פסוק ד

(ד) ועירברבין [ורברבין] דביניהון שאילו שאילתא [שאילתא] ותבו ובכו אף בני ישראל
ואמרו מן יוכלננא בשרא:

9. רש"י במדבר פרשת בהעלותך פרק יא פסוק ד

(ד) והאספסוף - אלו ערב רב שנאספו אליהם בצאתם ממצרים:

10. במדבר פרק טו, יז-כו

(יז) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יח) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאְכֶם אֶל-
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה: (יט) וְהָיָה בְּאֹכְלֶכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְיִמוּ תִרְוּמָה
לָהּ: (כ) רֵאשִׁית עֲרֹסְתֵיכֶם חֲלָה תִרְיִמוּ תִרְוּמָה כְּתִרְוּמַת גֶּרֶן כֵּן תִּרְיִמוּ אֹתָהּ: (כא)
מֵרֵאשִׁית עֲרֹסְתֵיכֶם תִּתְּנוּ לָהּ תִרְוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם: ס (כב) וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת
כָּל-הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר-דִּבֶּר ה' אֶל-מֹשֶׁה: (כג) אֵת כָּל-אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֲלֵיכֶם בְּיַד-
מֹשֶׁה מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה ה' וְהִלַּא לְדֹרֹתֵיכֶם: (כד) וְהָיָה אִם מַעֲיַנִּי הָעֵדָה נַעֲשֶׂתָה
לְשִׁגְגָה וְעָשׂוּ כָל-הָעֵדָה פֶּר בֶּן-בְּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרִיחַ נִיחֹחַ לָהּ וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ
כַּמִּשְׁפֵּט וּשְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד לְחֹטֵת: (כה) וְכִפֹּר הַכֹּהֵן עַל-כָּל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח
לָהֶם כִּי-שִׁגְגָה הוּא וְהֵם הִבִּיאוּ אֶת-קָרְבָּנָם אֲשֶׁה לָהּ וְחִטָּאתָם לִפְנֵי ה' עַל-שִׁגְגָתָם:
(כו) וְנִסְלַח לְכָל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר וְלִגְר בְּתוֹכָם כִּי לְכָל-הָעָם בְּשִׁגְגָה: ס

11. רמב"ן במדבר פרק טו פסוק יח

(יח) והשלים עוד תורת כהנים וצוה על החלה שלא נהגה במדבר. כי התרומה והמעשר
בידוע שלא ינהגו שם, כי הם מרוח הגוי ובחוצה לארץ. ויש עוד שנוי בחלה על דעת
רבתינו (כתובות כה א), שנתחייבו בחלה כשנכנסו לארץ מיד ולא נתחייבו במעשרות
ובתרומה אלא לאחר ירושה וישיבה:

12. רמב"ן במדבר פרק טו

(כב) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה - הפרשה הזו סתומה במשמעה, ויטעו
בה בעלי הפשט לומר שהוא קרבן על מי שלא עשה מה שצוה לעשות והוא שוגג.
ודבריהם דברי רוח, שאם כן יהיה חיוב קרבן בכל מצות עשה שבתורה כשלא קיים את
כולם ושגג באחת מהם, ויהיה חיוב כרת בכל מי שאינו מקיים את כולם כשיעבור על
אחת מהן במזיד, כי הכתוב אומר (פסוק כג) את כל אשר צוה ה' (אותו) אליכם. ועוד
שאמר כאן (פסוק כד) והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, כי שגגתם במעשה שעשו,
לא שישבו ולא עשו, וכן אשר תעשה ביד רמה (פסוק ל). אבל טעמו שתשגו ולא תעשו
מה שצוה השם אבל תעשו הפכו. או יאמר שתשגו ולא תעשו מצותיו במה שהזהיר

אתכם שלא לעשות, כי המניעות בלא תעשה יקראו מצות כמו שאמר (ויקרא ד ב) כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה:

והנה חיוב הקרבן הזה בשגגת העדה משונה מן הקרבן האמור בפרשת ויקרא, כי שם חייב להביא פר לחטאת (שם פסוק טו) וכאן פר לעולה ושעיר לחטאת, ועל כן הוצרכו רבותינו לומר (הוריות ח א) שזה הקרבן על שגגת ע"ז. ולשון הכתוב שלא נוציא אותו מפשוטו ומשמעו, יאמר וכי תשגו מכל המצות ותעברו על כל מה שצוה השם לכם ביד משה שלא תעשו דבר מכל מה שצוה אתכם תקריבו הקרבן הזה, ולכך לא הזכיר בכאן כאשר יאמר בקרבנות החטא "אחת מכל מצות ה'":

והנה זה כפי משמעו הוא קרבן מומר לכל התורה בשוגג, כגון ההולך ונדבק לאחת מן האומות לעשות כהם ולא ירצה להיות בכלל ישראל כלל. ויהיה כל זה בשוגג, כגון שיהיה ביחיד תינוק שנשבה לבין האומות, ובקהל כגון שיחשבו שכבר עבר זמן התורה ולא היתה לדורות עולם. או שיאמרו כמו שזכר בספרי (שלח קטו) מפני מה אמר המקום לא שנעשה ונטול שכר אנו לא עושים ולא נוטלין שכר, כענין שהיו ישראל אומרים ושואלים את יחזקאל, שנאמר (יחזקאל כ א) באו אנשים מזקני ישראל וישבו לפני, אמרו לו רבינו יחזקאל הרי עבד שמכרו רבו לא יצא מרשותו וכו'. או שישכחו את התורה, וכבר אירע לנו כן בעונותינו (כז) בימי מלכי ישראל הרשעים כגון ירבעם ששכחו רוב העם התורה והמצות לגמרי, וכאשר בא בספר עזרא באנשי בית שני. וזהו שמוש לשון הכתוב שהשגגה הזאת הנזכרת כאן היא בתורה ובמצות בכללן, ועל כן ייחדו להם רבותינו מצוה אחת שבשגגתה יצא מכלל ישראל ומכל המצוה בהם, והיא עבודה זרה. ויהיה שיעור הכתוב, וכי תשגו - ללכת אחרי אלהים אחרים, ולא תעשו - דבר מכל מצות ה'. כי המודה באלוה זולתו כבר הוא בטל אצלו כל מה שצוה השם הנכבד בין במצות עשה בין במצות לא תעשה, שאם יש אלוה זולתו, יראתו ומצותיו וכל החיוב בהם אינו כלום:

ובאה זאת הפרשה להשלים בתורת כהנים דין שגגת עבודה זרה כי הספר הזה ישלים דיני הקרבנות כאשר פירשתי (בתחלת הספר). ונכנסה כאן בעבור שהם מרו דבר השם ואמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה (לעיל יד ד), להיות שם במצרים כאשר היו בראשונה בלא תורה ובלא מצות. והנה באה הפרשה, להודיעם כי אפילו בע"ז יכפר על השוגגים אבל העושים ביד רמה יכרית אותם, וכבר פירשתי הכרת הזה בסדר אחרי מות (ויקרא יח כט):

13. במדבר פרק טו, לט

(לט) וְהָיָה לְכֶם לְצִיצֵת וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תִתְּזוּ: אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אֲתֶם זְנִים אַחֲרֵיהֶם:

14. רש"י במדבר פרק טו פסוק לט

ולא תתזו אחרי לבבכם - כמו (לעיל יג כה) מתור הארץ. הלב והעיניים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות, העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות:

15. במדבר פרק טז, א

(א) וַיִּקַּח קָרַח בֶּן-יִצְחָר בֶּן-קֵהָת בֶּן-לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָאֵב וְאֹן בֶּן-פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן:

16. במדבר רבה (וילנא) פרשת קרח פרשה יח:ג

ויקח קרח מה כתיב למעלה מן הענין (במדבר טו) ועשו להם ציצית קפץ קרח ואמר למשה טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית א"ל חייבת בציצית א"ל קרח טלית שכולה תכלת אין פוטרת עצמה ארבע חוטין פוטרות אותה, בית מלא ספרים מהו

שיהא פטור מן המזוזה אמר לו חייב במזוזה א"ל כל התורה כולה רע"ה פרשיות אינה פוטרת את הבית פרשה אחת שבמזוזה פוטרת את הבית אמר לו דברים אלו לא נצטויות עליהן ומלבד אתה בודאן הה"ד ויקח קרח אין ויקח אלא לשון פליגא שלבו לקחו

17. במדבר פרק יח,

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-אַהֲרֹן אַתָּה וּבְנֵיךָ וּבֵית-אָבִיךָ אַתָּה תִשָּׂאוּ אֶת-עֹנַן הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבְנֵיךָ אַתָּה תִשָּׂאוּ אֶת-עֹנַן כְּהִנְתְּכֶם: (ב) וְגַם אֶת-אֲחִיךָ מֹטֶה לֹי שְׁבֹט אָבִיךָ הַקָּרֵב אַתָּה וְיִלְוֶוּ עִלְיֶיךָ וַיִּשְׁרְתוּךָ וְאַתָּה וּבְנֵיךָ אַתָּה לִפְנֵי אֱהֹל הָעֵדוּת: (ג) וְשָׁמְרוּ מִשְׁמֶרְתְּךָ וּמִשְׁמֶרֶת כָּל-הָאֱהֹל אַךְ אֶל-כָּלִי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל-הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרְבוּ וְלֹא-יִמְתּוּ גַם-הֵם גַּם-אַתֶּם: (ד) וְנִלְוֶוּ עִלְיֶיךָ וְשָׁמְרוּ אֶת-מִשְׁמֶרֶת אֱהֹל מוֹעֵד לְכָל עֲבֹדַת הָאֱהֹל וְזָר לֹא-יִקְרַב אֲלֵיכֶם: (ה) וְשָׁמְרְתֶם אֶת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא-יְהִיָּה עוֹד קֶצֶף עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ו) וְאֲנִי הִנֵּה לִקְחֹתִי אֶת-אֲחֵיכֶם הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֶם מִתְּנָה נְתַנִּים לָהּ לַעֲבֹד אֶת-עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד: (ז) וְאַתָּה וּבְנֵיךָ אַתָּה תִשְׁמְרוּ אֶת-כְּהִנְתְּכֶם לְכָל-דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וְלַמִּבְּיֹת לַפָּרֶכֶת וְעַבְדְּתֶם עֲבֹדַת מִתְּנָה אֶתֶן אֶת-כְּהִנְתְּכֶם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוֹמֵת: 0

(ח) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-אַהֲרֹן וְאֲנִי הִנֵּה נֹתְתִי לָךְ אֶת-מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמֹתַי לְכָל-קֹדְשֵׁי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לָךְ נֹתְתִים לְמִשְׁחָה וּלְבִנְיָה לְחֶק-עוֹלָם: ... (יג) בְּפוּרֵי כָל-אֲשֶׁר בְּאַרְצָם אֲשֶׁר-יָבִיאוּ לָהּ לָךְ יְהִיָּה כָל-טְהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכְלוּ: (יד) כָּל-חֶרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ יְהִיָּה: (טו) כָּל-פֶּטֶר רֹחֵם לְכָל-בֶּשֶׂר אֲשֶׁר-יִקְרִיבוּ לָהּ בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה יְהִי-לָךְ אֶהָּ פְּדָה תִּפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם וְאֶת בְּכוֹר-הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה: (טז) וּפְדוּיוֹ מִבֶּן-חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שֶׁקֶלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֶּרָה הוּא: ... (כ) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-אַהֲרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחֹל וְחֹלֵק לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חֹלֵק וְנִחַלְתָּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 0 (כא) וּלְבְנֵי לֹי הִנֵּה נֹתְתִי כָל-מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֶלֶף עֲבַדְתֶּם אֲשֶׁר-הֵם עֲבָדִים אֶת-עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד: (כב) וְלֹא-יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל-אֱהֹל מוֹעֵד לְשֹׂאת חַטָּא לְמוֹת: (כג) וְעַבְד הַלְוִי הוּא אֶת-עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד וְהֵם יִשָּׂאוּ עוֹנֵם חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֹלוּ נַחֲלָה: (כד) כִּי אֶת-מַעֲשֵׂר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לָהּ תְּרוּמָה נֹתְתִי לְלוִיִּם לְנַחֲלָה עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֹלוּ נַחֲלָה: פ

18. במדבר פרק יט, א-ב

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר: (ב) זֹאת חֶקֶת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר-צִוָּה ה' לֵאמֹר דַּבְּרוּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין-בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא-עָלָה עָלֶיהָ עַל:

19. רש"י במדבר פרק יט פסוק ב

(ב) זאת חקת התורה - לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה:

20. במדבר רבה (וילנא) פרשת חקת פרשה יט

ג זאת חקת התורה וגוי רבי יצחק פתח (קהלת ז) כִּלְזָה נְסִיתִי בְּחֻכְמָה אֲמַרְתִּי אֲחֻכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי כְּתִיב (מלכים א ה) ויתן אלהים חכמה לשלמה.... אמר שלמה על כל אלה עמדתי ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי (קהלת ז) אֲמַרְתִּי אֲחֻכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי.